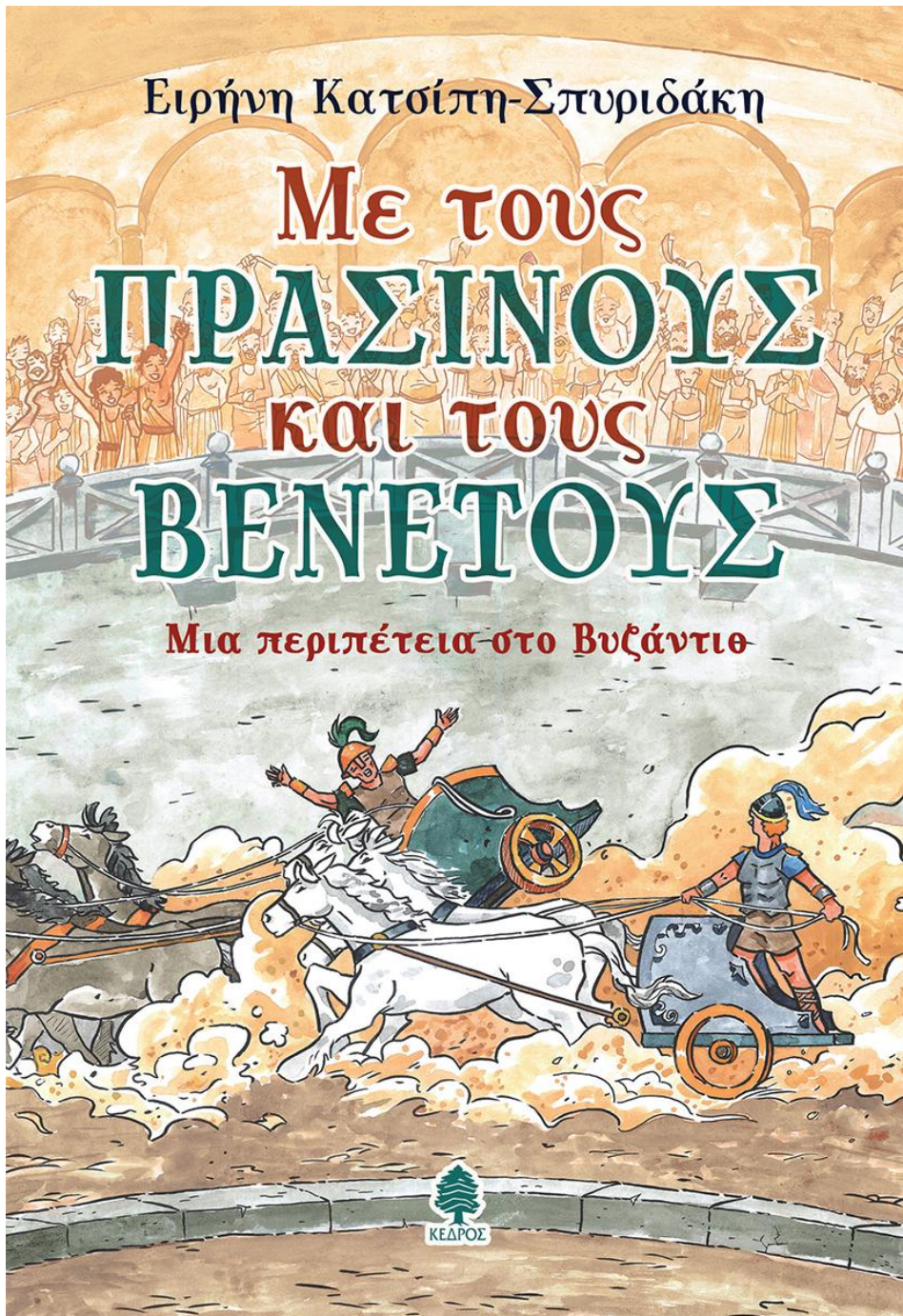
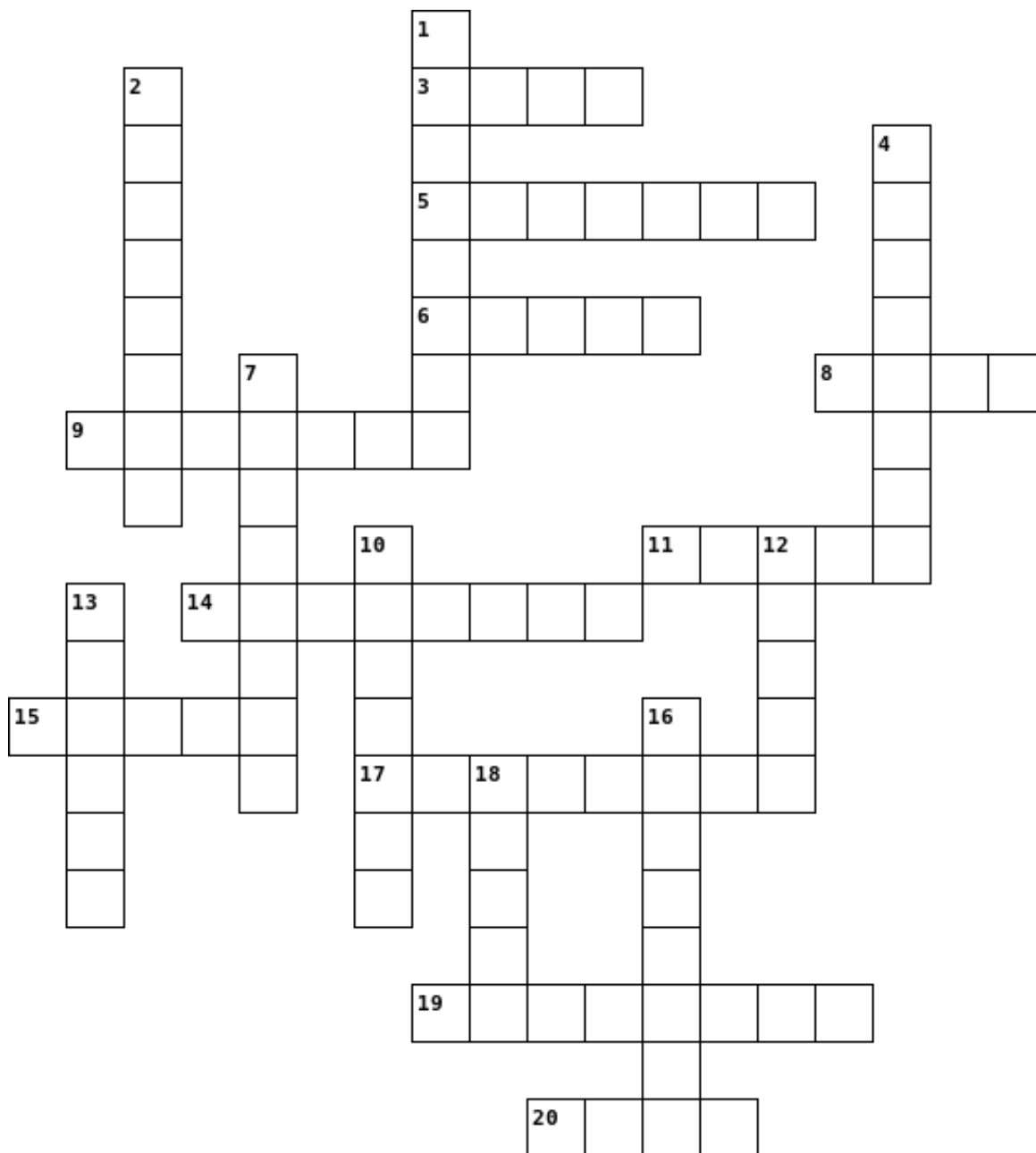

Δραστηριότητες και άλλα... υποδρομιακά
παιδαγωγική επέκταση

Προτεινόμενο εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με το βιβλίο
της Ειρήνης Κατσίπη-Σπυριδάκη
Με τους Πράσινους και τους Βένετους
μια περιπέτεια στο Βυζάντιο

1. Σταυρόλεξο: Από τον βυζαντινό ιππόδρομο και τις ιπποδρομίες

Οριζόντια

3. Τόσοι οι γύροι μιας αρματοδρομίας.
5. Το βασιλικό θεωρείο.
6. Αθλητικό σωματείο.
8. Το έσερναν τα άλογα.
9. Ο οδηγός του άρματος.
11. Η αρχαιοελληνική ονομασία του αλόγου.
14. Αγώνας μετά τις προγραμματισμένες ιπποδρομίες.
15. Ο αγωνιστικός χώρος.
17. Τόσοι ήταν οι δήμοι.
19. Η αρματοδρομία της 11ης Μαΐου.
20. Διαφορετικά οι αρματοδρομίες.

Κάθετα

1. Οι θέσεις των θεατών.
2. Το ημικύκλιο άκρο του ιπποδρόμου.
4. Ο επικεφαλής κάθε δήμου.
7. Το κλαδί του δινόταν ως έπαθλο.
10. Ισχυρός δήμος.
12. Άνοιγαν ταυτόχρονα.
13. Πάνω σε αυτόν είχαν τοποθετήσει τα άλογα του Λυσίππου.
16. Το χρώμα τους συμβόλιζε την άνοιξη.
18. Δημιουργούσε τον αγωνιστικό διάδρομο στον ιππόδρομο.

2. Γράψε Σ για το σωστό και Λ για το λάθος

Ο Ιππόδρομος ήταν το ογκωδέστερο κτίριο στην Κωνσταντινούπολη...

Το κρέμασμα του βήλου (σημαίας) σήμαινε την αναβολή των αγώνων...

Οι μεγάλοι και ισχυροί δήμοι ήταν οι Πράσινοι και οι Λευκοί...

Την ευθύνη της διεξαγωγής των ιπποδρομιών την είχε το παλάτι...

Ο δήμαρχος ήταν αρμόδιος για τη φύλαξη των δρόμων της πόλης...

Λαχανικό ονομάζονταν οι αρματοδρομίες της 11ης Μαΐου...

Για κάθε αρματοδρομία ο ηνίοχος έπρεπε να κάνει επτά γύρους...

Για την έναρξη των αγώνων σήμαινε μια μεγάλη καμπάνα ...

Ο ιππόδρομος είχε σχήμα ορθογώνιου παραλληλόγραμμου ...

Στους νικητές πρόσφεραν στεφάνι από ελιά...

Το πιο επικίνδυνο μέρος των αρματοδρομιών ήταν η στροφή στα σημεία
όπου άρχιζε και τελείωνε το πέταλο του ιπποδρόμου...

Το χρώμα των Βένετων ήταν το γαλάζιο (κυανό)...

(Τα Σ πρέπει να είναι όσα και τα Λ)

3. Ο ίππος στη γλώσσα μας

Το άλογο από τα αρχαία χρόνια ήταν βοηθός του ανθρώπου στις καθημερινές του εργασίες, στη μετακίνηση, στις μεταφορές και στον πόλεμο. Αποτελούσε αξιόλογο περιουσιακό στοιχείο και επάξια κέρδισε τον θαυμασμό και την αγάπη του, αφού ο ίππος έγινε συνώνυμο της ταχύτητας και της δύναμης. Η εικόνα του αποτυπώθηκε στη μυθολογία (Κένταυρος, Πήγασος κ.λπ.) και αποτέλεσε έμπνευση για πλήθος καλλιτέχνες.

Η εξέλιξη της τεχνολογίας έβαλε τον ίππο στο περιθώριο της σύγχρονης ζωής, αλλά δεν τον έβγαλε από το λεξιλόγιό μας. Στην καθημερινή επικοινωνία χρησιμοποιούμε τη λέξη «άλογο», στη λογοτεχνική γλώσσα το συνώνυμο «άτι», αλλά ως συνθετικό λέξεων χρησιμοποιείται και στη νεοελληνική γλώσσα η αρχαία λέξη «ίππος». Δεν ονομάζουμε αλογόδρομο τον ιππόδρομο, ούτε αλογοδρομίες τις ιπποδρομίες, ούτε αλογοδύναμη την ιπποδύναμη της μηχανής του αυτοκινήτου.

Βρες και γράψε τις σύνθετες με τον «ίππο» λέξεις

Ονομαστός γιατρός της αρχαιότητας	
Βασιλιάς της Μακεδονίας	
Γιος του Θησέα	
Κόρη του Δαναού	
Γλύπτης γνωστός για το τέθριππο που σήμερα βρίσκεται στη Βενετία	
Χώρος για άλογα	
Δύναμη μηχανής ίση με τη δύναμη του αλόγου	
Φροντίζει τα άλογα	
Αλογάκι της θάλασσας	
Μεγάλο ζώο που ζει στην Αφρική	

4. Πάρε έξι τυχαίες λέξεις από το κείμενο του μυθιστορήματος και επινόησε μια δική σου μικρή ιστορία.

Λέξεις	Η δική μου ιστορία

5. Από τους Πράσινους και τους Βένετους... στις μέρες μας

Για τους Βυζαντινούς το δημοφιλέστερο άθλημα ήταν οι αρματοδρομίες στον ιππόδρομο. Σε πολλές μεγάλες πόλεις της αυτοκρατορίας (Θεσσαλονίκη, Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια, Έφεσο κ.α.) διεξάγονταν ιπποδρομίες. Οι φίλαθλοι υποστήριζαν έναν από τους τέσσερις δήμους και κυρίως τους ισχυρότερους, Βένετους και Πράσινους.

Τον 9ο αι. έγινε γνωστό το τζουκάνιο, ένα άθλημα με άλογα που έμοιαζε πολύ με το σύγχρονο έφιππο πόλο. Καθιερώθηκε ως άθλημα των αρχόντων και δεν κέρδισε τις μεγάλες μάζες του λαού όπως οι αρματοδρομίες.

Στις μέρες μας υπάρχουν πολλά αθλήματα. Δημοφιλέστερο είναι το ποδόσφαιρο, οι φίλαθλοι του οποίου σε όλη την υφήλιο ενδιαφέρονται και γνωρίζουν μέσω των Μ.Μ.Ε. ακόμη και λεπτομέρειες για τα μεγάλα γήπεδα, τις αθλητικές ομάδες, τους αγώνες, τις αμοιβές και την προσωπική ζωή των επώνυμων ποδοσφαιριστών.

Α) Στη χώρα μας οι μεγάλες ποδοσφαιρικές ομάδες, όπως άλλοτε οι δήμοι, διακρίνονται από το χρώμα που κυριαρχεί στις φανέλες των ποδοσφαιριστών:

Δήμος στο Βυζάντιο	Χρώμα	Σύγχρονη ποδοσφαιρική ομάδα	Χρώμα

Β) Ο Αλέξιος στο μυθιστόρημα παρακολούθησε τις αρματοδρομίες στον μεγάλο Ιππόδρομο της Κωνσταντινούπολης και χάρηκε όταν συνάντησε τον νικητή ηνίοχο των Βένετων.

Σε ποιο γήπεδο θα ήθελες εσύ και οι φίλοι σου να παρακολουθήσετε ποδοσφαιρικό αγώνα; Ανάμεσα σε ποιες ομάδες; Πώς εύχεσαι να διεξαχθεί ο αγώνας και ποιο να είναι το σκορ; Με ποιον επώνυμο ποδοσφαιριστή θα επιθυμούσες να συναντηθείς;

Αν αγαπάς άλλο άθλημα περισσότερο από το ποδόσφαιρο, όπως μπάσκετ, βόλει, κολύμβηση κ.λπ., προσάρμοσε τις ερωτήσεις και απάντησε αναλόγως.

Γ) Στο μυθιστόρημα, μετά τις αρματοδρομίες οι οπαδοί των δήμων βγήκαν στη Μέση Οδό χορεύοντας και πανηγυρίζοντας. Κάποιοι από αυτούς – οι στασιώτες όπως τους έλεγαν – διαπληκτίστηκαν με οπαδούς του αντίπαλου δήμου, προξένησαν υλικές ζημιές σε διάφορα σημεία της πόλης και έβαλαν φωτιά στο πανδοχείο Ο Γαλάζιος Πετεινός.

Έχεις υπόψη σου παρόμοια περιστατικά βίας ύστερα από αγώνα; Ποια είναι η άποψή σου;

Λύσεις

Σταυρόλεξο

συμπληρώνεται με τις λέξεις:

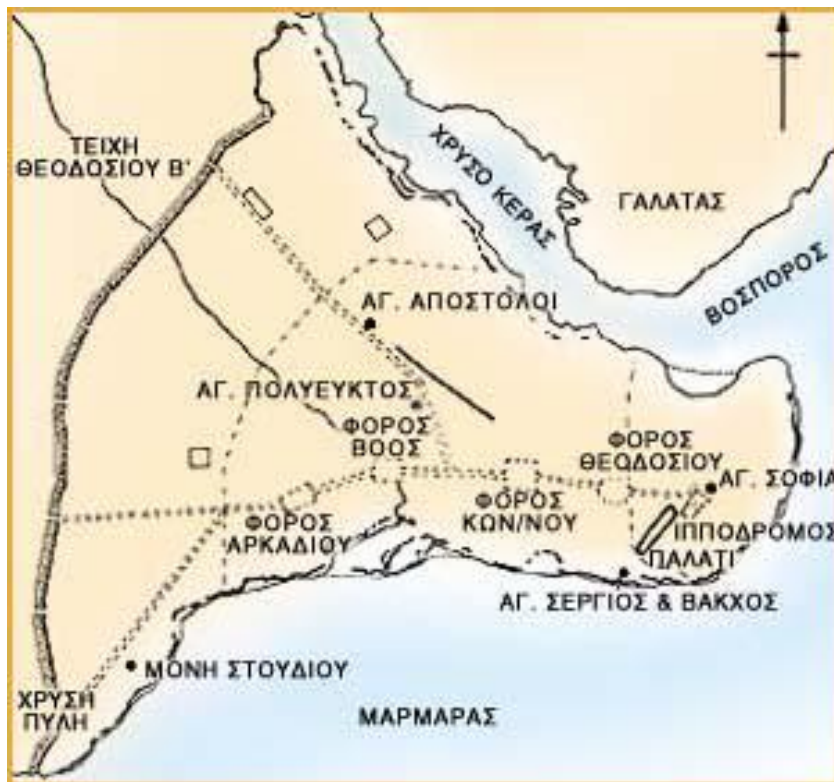
ΑΡΕΝΑ, ΑΡΜΑ, ΒΑΪΑ, ΒΕΝΕΤΟΙ, ΔΗΜΑΡΧΟΣ, ΔΗΜΟΣ, ΔΙΒΕΡΣΙΟ, ΕΠΤΑ, ΗΝΙΟΧΟΣ, ΙΠΠΟΣ, ΚΑΘΙΣΜΑ, ΚΕΡΚΙΔΕΣ, ΛΑΧΑΝΙΚΟ, ΠΡΑΣΙΝΟΙ, ΠΥΛΕΣ, ΠΥΡΓΟΣ, ΣΠΙΝΑ, ΣΦΕΝΔΟΝΗ, ΤΕΣΣΕΡΙΣ, ΦΟΙΝΙΚΑΣ

Βρες και γράψε τις σύνθετες με τον «ίππο» λέξεις

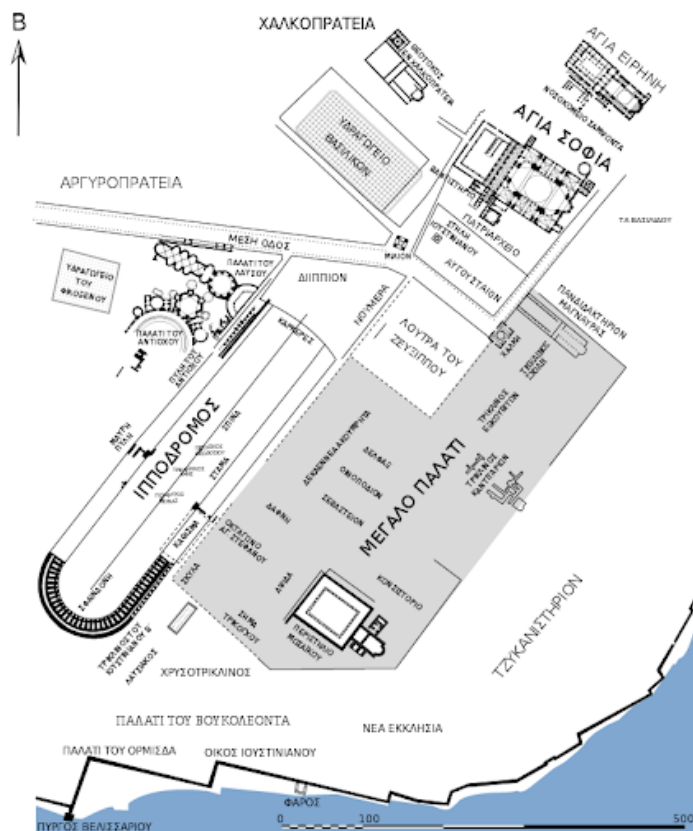
σχηματίζονται με τα:

---δάμεια, ---κράτης, ---δύναμη, ---λυτος, ---πόταμος, ---στάσιο, Λύσ---ς, Φίλ---ς, ---καμπος, ---κόμος

Σχεδιαγράμματα και απεικονίσεις

Τοπογραφικό σχέδιο της Κωνσταντινούπολης
Πηγή: Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού

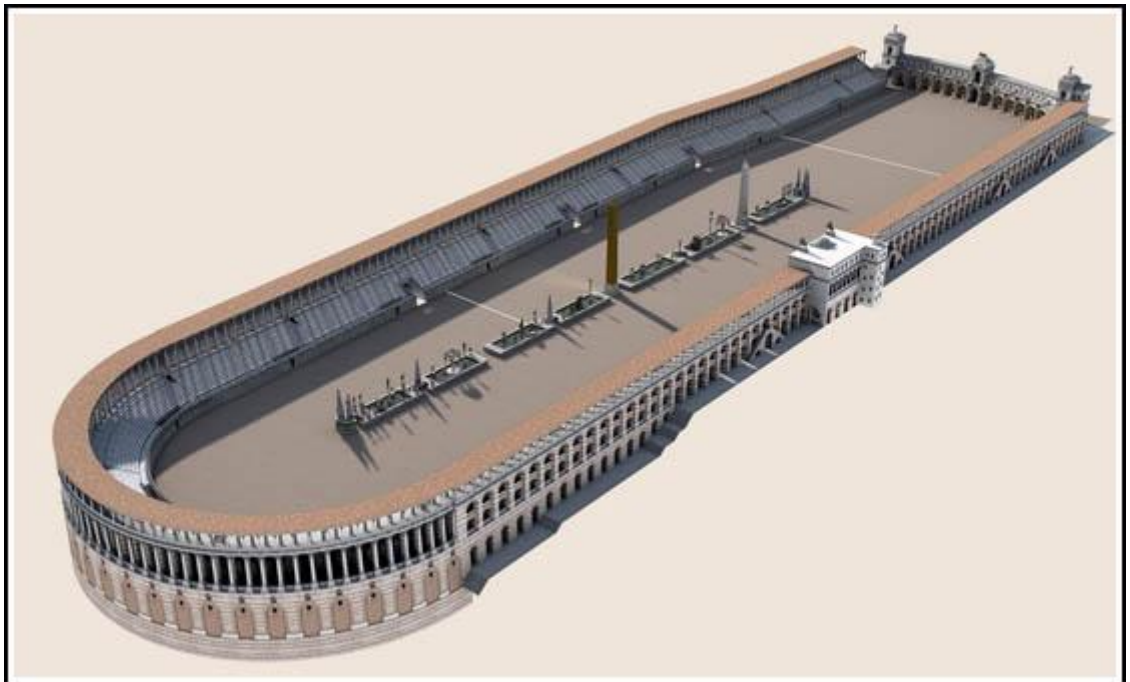

Βυζαντινή Κωνσταντινούπολη
Πηγή: Wikimedia Commons

Αναπαράσταση της Βυζαντινής Κωνσταντινούπολης
έργο του Antoine Helbert

Πηγή: <https://www.antoine-helbert.com/annexes/grand-palais/>

Τρισδιάστατη απεικόνιση ιπποδρόμου

Πηγή: Byzantium 1200

© 2010 byzantium1200.com

Από: <http://www.byzantium1200.com/hipodrom.html>